

Forvaltningsrevisjonsrapport

Halden kommune

01.06.2021

Forvaltningsrevisjon

Barnevern – Halden kommune

PROSJEKTMANDAT

Revisjonen skal i henhold til kommuneloven § 24-2 (1) utføre forvaltningsrevisjon. Etter loven innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. Østre Viken kommunerevisjon IKS gjennomfører forvaltningsrevisjon i tråd med god kommunal revisjonsskikk. God kommunal revisjonsskikk er å følge RSK 001¹; Standard for forvaltningsrevisjon, utarbeidet av Norges kommunerevisorforbund (NKRF). Dette innebærer blant annet at rapporten skal skille klart mellom hva som er innsamlet data og hva som er revisjonens vurderinger. Det skal være en tydelig sammenheng mellom problemstillinger, faktaopplysninger², vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger. Etter kommuneloven skal revisor rapportere resultatene av sin revisjon til kontrollutvalget.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført på bakgrunn av plan for forvaltningsrevisjon 2020-2021 vedtatt av kommunestyret i Halden kommune i sak 133/2019, 12. desember 2019.

Prosjektplan for gjennomføring av forvaltningsrevisjonen ble vedtatt i kontrollutvalget i sak 20/22, 11. juni 2020.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført etter vedtatt prosjektplan i tidsrommet mai 2020 - mai 2021. Vi har gjennomført oppstartsmøte med kommuneadministrasjonen slik at også administrasjonens innspill er tatt hensyn til i prosjektet.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført av forvaltningsrevisorene Odd Henning Aure og Christer A. Jenson. Revisorenes habilitet og uavhengighet er vurdert opp mot kommunen og den undersøkte virksomheten, og revisjonen finner de habile til å utføre oppdraget.

Vi vil takke kontaktperson Tone Fjellstad Kristiansen og andre som har deltatt i prosjektet fra Halden kommune, for et godt samarbeid i gjennomføringen av prosjektet.

Østre Viken kommunerevisjon IKS
Rolvøy, 1. juni 2021

Casper Støten (sign.)
oppdragsansvarlig revisor

Odd Henning Aure (sign.)
utførende forvaltningsrevisor

Christer A. Jenson (sign.)
forvaltningsrevisor

¹ Denne forvaltningsrevisjonen baserer seg på den forrige RSK 001. Denne gjaldt for forvaltningsrevisjoner med oppstartsbrev før 30. september 2020.

² Fakta er en gjengivelse av informasjonen vi har fått tilgang til gjennom datainnsamlingen.

Innhold

Prosjektmandat	2
Sammendrag	4
1 Fremgangsmåte	6
1.1 Problemstillinger og avgrensninger	6
1.2 Om revisjonskriterier.....	6
1.3 Revisjonsmetoder	7
2 Barneverntjenesten i Halden kommune	9
3 Dokumentasjon av vurderinger og begrunnelser	11
3.1 Revisjonskriterier	11
3.2 Dokumentasjon av sentrale vurderinger i barnevernssaker	12
3.3 Vurderinger	13
3.4 Konklusjon og anbefalinger	14
4 Vurdering av familie og nettverk som fosterhjem	15
4.1 Revisjonskriterier	15
4.2 Barneverntjenesten skal sørge for at barnets nære familie eller nettverk blir vurdert som fosterhjem	16
4.3 Vurderinger	18
4.4 Konklusjon og anbefalinger	19
5 Tilrettelegge for tilbakeføring av barnet til foreldre	20
5.1 Revisjonskriterier	20
5.2 Barneverntjenesten skal legge til rette for at barnet blir tilbakeført til biologiske foreldre ved omsorgsovertakelse	22
5.3 Vurderinger	27
5.4 Konklusjon og anbefaling	27
6 Kommunedirektørens uttalelse	29
7 Kilder	30

SAMMENDRAG

Denne forvaltningsrevisjonen tar for seg tre aktuelle problemstillinger som er sentrale i enhver barnevernstjenestes arbeid. Vi har mer konkret vurdert om barneverntjenesten i Halden kommune har dokumentert sentrale vurderinger og begrunnelser i barnevernssaker, sørget for å vurdere familie eller nettverk som fosterhjem, samt om barneverntjenesten legger til rette for en tilbakeføring til biologiske foreldre ved omsorgsovertakelse.

Barneverntjenesten har plikt til å dokumentere både barnevernfaglige vurderinger og de faktiske forhold som ligger til grunn for de beslutninger og vedtak som fattes. Barneverntjenesten skal videre alltid vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem. Der hensynet til barnet ikke taler mot det, skal barneverntjenesten legge til rette for at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet. Et barn tilbakeføres dermed til sine biologiske foreldre dersom de forhold som lå til grunn for vedtak om omsorgsovertakelse faller bort.

Revisjonens gjennomføring

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i perioden mai 2020 til mai 2021. Kriteriene er hovedsakelig utarbeidet fra barnevernloven og dommer fra Høyesterett og Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD). Til dette prosjektet er informasjonen innhentet gjennom bruk av dokumentanalyse, intervjuer og gjennomgang av barnevernsmapper.

Dokumentasjon av vurderinger og begrunnelser

Revisjonens funn og konklusjoner

Dokumentasjonskravene til barnevernet er omfattende. I Halden kommune tilsier dokumentasjonspraksisen til barneverntjenesten at de har ikke i tilstrekkelig grad oppfylt disse kravene til sentrale vurderinger og begrunnelser. Samtidig har tjenesten blitt bedre til å dokumentere sentrale vurderinger.

Revisjonens anbefalinger

Vi anbefaler derfor barneverntjenesten å

- fortsette tiltakene for å sikre bedre dokumentasjon av barnets medvirkning i sentrale dokumenter
- sørge for å dokumentere vurderinger av barnets situasjon i alle oppfølgingsbesøk

Vurderinger av familie og nettverk som fosterhjem

Revisjonens funn og konklusjoner

Barneverntjenesten i Halden kommune sørger for at barnets nære familie blir vurdert som fosterhjem. Dette begrunner vi med at barneverntjenesten har hensiktsmessige rutiner for plassering av familie og nettverk, og gjør et tilfredsstillende arbeid med å vurdere og kartlegge familie og nettverk for plasseringer i fosterhjem. Videre redegjør barneverntjenesten i hovedsak for sine synspunkter for hvor barnet bør eller kan plasseres.

Barnets og foreldrenes mening om valg av plasseringssted er ikke dokumentert i alle tilfeller. Det er derfor etter vår oppfatning rom for å forbedre praksis på dette området.

Revisjonens anbefaling

Vi anbefaler at barneverntjenesten sørger for å dokumentere barnets og foreldrenes mening i alle saker, i forbindelse med plassering i fosterhjem.

Tilrettelegging for tilbakeføring av barnet til foreldre

Revisjonens funn og konklusjoner

Barneverntjenesten legger i hovedsak til rette for tilbakeføring av barnet til biologiske foreldre ved omsorgsovertakelse. Vi mener at barneverntjenesten legger til rette for samvær og oppfølging av foreldrene på en tilfredsstillende måte. Samtidig må kommunen etablere en ny praksis for både samvær og oppfølging av foreldrene. Dette har i flere tilfeller allerede blitt gjort ved en økning i antall samvær mellom barn og foreldre. Barneverntjenesten har frem til nylig hatt lite oppmerksomhet rundt tilbakeføringer av barn etter omsorgsovertakelser. Det har nå imidlertid blitt lagt opp til en endring av praksis i tråd med nyere føringer og krav, noe som revisjonen mener er positivt.

Revisjonens anbefaling

Vi anbefaler barneverntjenesten å fortsette arbeidet med å tilrettelegge for en mulig tilbakeføring av barn til foreldrene i tråd med føringer og krav.

1 FREMGANGSMÅTE

1.1 Problemstillinger og avgrensninger

Rapporten besvarer følgende problemstillinger:

Problemstilling 1: Sørger barneverntjenesten for at sentrale vurderinger og begrunnelser i barnevernsaker blir dokumentert?

Det stilles omfattende krav til barnevernet for å dokumentere sine vurderinger. Vi avgrenser oss i denne problemstillingen til hovedsakelig å undersøke om barneverntjenesten har dokumentert barnets meninger og medvirkning, og om barneverntjenesten har dokumentert at barnets situasjon ved oppfølgingsbesøk i fosterhjemmet er vurdert.

Problemstilling 2: Sørger barneverntjenesten for at barnets nære familie/nettverk blir vurdert som fosterhjem?

Her undersøker vi om barneverntjenesten vurderer om noen i barnets familie eller nære nettverk kan benyttes som fosterhjem. Videre bør barneverntjenesten redegjøre for valget av fosterhjem til barnet. Vi undersøker også om barnets og foreldrenes mening tas inn i vurderingen av plasseringssted.

Problemstilling 3: Legger barneverntjenesten til rette for tilbakeføring til biologiske foreldre ved omsorgsovertakelse?

I denne problemstillingen ser vi på om kommunen har rutiner og tiltak for å legge til rette for tilbakeføring av barn til foreldrene - ikke nødvendigvis at de gjennomfører tilbakeføringer. Det vi først og fremst undersøker er da om barneverntjenesten har systematiske tiltak for å legge til rette for en tilbakeføring av barnet til foreldrene.

1.2 Om revisjonskriterier

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 15 skal revisor fastsette revisjonskriterier for det enkelte revisjonsprosjekt. Revisjonskriteriene er den objektive målestokk som setter revisor i stand til å gjøre vurderinger på de fleste områder uten å ha formell fagspesifikk kompetanse. Revisjonskriteriene og revisors kunnskap og erfaring innen forvaltningsrevisjonsmetodikk, gjør at revisor kan gjøre objektive og holdbare vurderinger.

Revisjonskriteriene etablerer den norm som de innsamlede dataene skal vurderes opp mot. I tillegg til dette skal revisjonskriteriene også gjøre det tydelig for den reviderte enhet hva de måles opp mot. Revisjonskriteriene klargjør også overfor folkevalgte, media og andre lesere av forvaltningsrevisjonsrapportene, hva revisors vurderinger bygger på. Dette vil gjøre det enklere å etterprøve revisors vurderinger. Revisjonskriteriene skal være relevante, konkrete og i samsvar med de kravene som gjelder for revidert enhet.

Revisjonskriterier skal utledes fra autoritative eller anerkjente kilder.³ Dette er kilder som; lovverk, politiske vedtak og føringer, kommunens egne retningslinjer, anerkjent teori på området, eller andre sammenlignbare virksomheters løsninger og resultater.

³ I henhold til revisjonsstandard RSK 001.

Revisjonskriteriene for denne forvaltningsrevisjonen er utledet med bakgrunn i følgende kilder

- Barnevernloven
- Prop. 169 L (2016–2017) kapittel 10.
- EMK artikkel 8
- Forskrift om medvirkning og tillitsperson
- Dommer fra Høyesterett i storkammer HR-2020-661-S, HR-2020-662-S, HR-2020-663-S
- Case of Strand Lobben and others vs. Norway, EMD i storkammer EMDN-2013-37283-2

1.3 Revisjonsmetoder

I henhold til god revisjonsskikk skal praksis eller tilstand innen det reviderte området beskrives i et omfang som i tilstrekkelig grad underbygger revisors vurderinger og konklusjoner. I denne forvaltningsrevisjonen har vi benyttet data fra ulike kilder, og brukt ulike metoder for innsamling av data, for å sikre et faktagrunnlag med høy grad av gyldighet og pålitelighet.

De ulike metodene vi har benyttet i rapportens faktagrunnlag, beskrives nedenfor. I utarbeidingen av rapporten, har vi tatt hensyn til metodenes begrensninger i vurderingene.

I dette prosjektet er informasjonen hentet inn gjennom bruk av følgende metoder

- dokumentanalyse
- intervjuer
- mappegjennomgang

Dokumentanalyse

Vi har gjennomgått sentrale dokumenter på barnevernsområdet i Halden kommune. Dokumentene er oversendt fra kommunen. Fullstendig oversikt over dokumenter som er benyttet i denne forvaltningsrevisjonen fremgår av kildehenvisningene i kapittel 7.

Intervjuer

Det er totalt gjennomført 5 intervjuer. Vi intervjuet følgende ansatte i barneverntjenesten

- barnevernleder
- fagansvarlig i barneverntjenesten
- teamleder plasserte barn
- saksbehandlere team plasserte barn
- saksbehandlere team plasserte barn

Intervjuene med saksbehandlerne ble gjennomført som gruppeintervjuer, med henholdsvis tre og to saksbehandlere fra team plasserte barn. Dette representerer fem av i alt seks saksbehandlere i teamet, den siste saksbehandleren ikke hadde anledning på intervjutidspunktet.

Alle intervjuer er verifisert. Det betyr at den som er intervjuet, har fått lese gjennom referatet fra intervjuet for å bekrefte at referatet er i overensstemmelse med det som ble sagt under intervjuet, og rette opp eventuelle misforståelser.

Mappegjennomgang

Det ble gjennomført en mappegjennomgang av dokumenter i fagprogrammet Familia i løpet av tre stedlige besøk hos barneverntjenesten i Halden kommune. Personsensitiv dokumentasjon er ikke hentet ut eller oppbevart av revisjonen.

Sentrale dokumenter som ble gjennomgått i denne mappegjennomgangen var særlig saksfremlegg for omsorgsovertakelser i fylkesnemnda i perioden januar 2018 – februar 2021, og referater fra barneverntjenestens oppfølgingsbesøk hos fosterhjemmene i 2019.

Vi har foretatt et utvalg av 11 saksfremlegg om omsorgsovertakelse av totalt 32⁴, i den aktuelle perioden. Vi har ikke lagt spesielle kriterier til grunn for utvalget, da dette har blitt bestemt på bakgrunn av søkeord i fagprogrammet Familia.

To av de nyeste av disse saksfremleggene var ikke sendt ut fra kommunen. Vi har likevel benyttet disse i vår mappegjennomgang da de virket ferdig utarbeidet, og gir oss et mer utfyllende bilde på sentrale spørsmål i denne forvaltningsrevisjonen. Vi har også sett på samtlige oppfølgingsbesøk for et utvalg på 20 barn i 2019.

Saksfremleggene til fylkesnemnda om omsorgsovertakelser er særlig relevante, fordi disse skal inneholde mange av barneverntjenestens sentrale vurderinger. I barneverntjenestens saksfremlegg blir det vist til alle dokumentene som saksfremlegget bygger på, gjerne 70 – 90 dokumenter. Disse kan bestå av opplysninger fra lege, barnehage, referat ansvarsgruppemøte, sakkyndigvurderinger, bekymringsmeldinger, undersøkelsesrapporter, tiltaksplaner, opplysninger fra instanser, samværsrapporter, samtykkeerklæringer, tilsynsførrapporter, referat fra hjemmebesøk, rapport fra barnevakta m.m.

Annen informasjonsinnhenting

Vi har fått supplert vår mappegjennomgang med informasjon fra fagansvarlig i barneverntjenesten i Halden kommune.

⁴ Det totale antallet saksfremlegg er bekreftet av fagansvarlig hos barneverntjenesten.

2 BARNEVERNTJENESTEN I HALDEN KOMMUNE

Barneverntjenesten i Halden består av barnevernleder, tre teamledere, en fagansvarlig, to familieveiledere, to merkantile saksbehandlere og 20 saksbehandlere. Saksbehandlerne er fordelt på tre team – to team som arbeider med mottak, undersøkelse og tiltak, og ett team som arbeider med barn plassert utenfor hjemmet. I alt summerer dette seg til 28,4 stillinger.⁵

Halden kommune har følgende fordelinger av plasserte barn⁶:

- Fosterhjem - 64
- Fosterhjem slekt eller nettverk - 22
- Statlig familiehjem - 3
- Institusjon – 12

Fokusområdene i virksomhetsplanen

Det er utarbeidet en virksomhetsplan for barneverntjenesten for 2020-2021. I denne planen er det beskrevet seks fokusområder tjenesten ønsker å forbedre/tillegne seg ytterligere kunnskap om:

1. Traumesensitiv omsorg.
2. Utarbeidelse av barnets plan og evaluering.
3. Samværsomfang til barnets beste etter plassering utenfor hjemmet.
4. Oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse.
5. Kompetanseheving i forhold til tjenestens dokumentasjonskrav.
6. Forebygge gjennom tverretattlig samarbeid.

Til hvert fokusområde er det knyttet ulike tiltak for å nå målsettingen på fokusområdene. I denne forvaltningsrevisjonen vil punkt 3,4 og 5 være dekket i henholdsvis kapittel 5 og kapittel 3.

Generelt om skriftliggjøring og implementering av rutiner

Barnevernleder mener at det er viktig at barnet skal kunne forstå hva som har hendt ved å lese mappen sin, og det er derfor viktig å skriftliggjøre barnevernets arbeid. Det er videre viktig at barnets stemme kommer frem i mappen. Alle vurderinger i barneverntjenestens drøftinger skal være skriftlige.

Barneverntjenesten har en rutine for internkontroll, godkjent 11. oktober 2019. I denne fremkommer det systematiske tiltak som skal sikre at barneverntjenestens aktiviteter blir planlagt, organisert, utført og vedlikeholdt. Rutinen for internkontroll er bygget opp rundt § 4 a-h i internkontrollforskriften⁷.

Fagansvarlig er ansvarlig for alt av rutiner, og utarbeider rutiner i samarbeid med barnevernleder. Alle rutiner og sjekklister ligger i kvalitetssystemet RiskManager, og alle ansatte har fysiske permer (rutinehåndbok) med rutiner og sjekklister på kontoret. Det blir lagt vekt på at rutinene skal være lette å forstå, uansett hvilken bakgrunn den ansatte har.

Barneverntjenesten har som mål at en rutine skal diskuteres en gang i uken, og nye rutiner blir presentert på personalmøtene. Her blir det også diskutert barnevernfaglige vurderinger og lovkrav. Det blir opplyst at barneverntjenesten bruker mye tid på å implementere og holde rutinene levende, slik at rutinene både oppdateres ofte og benyttes av de ansatte.

⁵ Kilde: Tilstandsrapport barneverntjenesten i Halden kommune 2020.

⁶ Dette inkluderer også plasseringer på ettervern.

⁷ Jf. forskrift om internkontroll for kommunens oppgaver etter lov om barneverntjenester. Fra 1. januar 2021 gjelder kommuneloven kapittel 25 også for barnevernområdet. Internkontrollforskriften ble samtidig opphevet.

Fagansvarlig har opplæringsansvar for nyansatte. Sammen med deltakere fra ledelsen, treffer fagansvarlig nyansatte to timer en gang i uka i den første ansattperioden. I disse møtene går det gjennom generell saksbehandling, og blant annet skillet mellom fakta og vurderinger. Samtidig har saksbehandlerne i team plasserte barn møter med teamleder en dag per uke. Videre har teamledere saksgjennomgang med hver enkelt saksbehandler månedlig. Disse møtene har en varighet fra 2 til 3 timer.

3 DOKUMENTASJON AV VURDERINGER OG BEGRUNNELSER

Problemstilling 1: Sørger barneverntjenesten for at sentrale vurderinger og begrunnelser i barnevernssaker blir dokumentert?

3.1 Revisjonskriterier

Tilstrekkelig dokumentasjon fra barneverntjenesten er nødvendig i alle stadier i en barnevernssak. Dette gjelder alle relevante opplysninger og faglige vurderinger knyttet til mottak og vurdering av meldinger, gjennomføring av undersøkelser av barnets omsorgssituasjon, fram til kommunen enten henlegger saken uten å iverksette tiltak, fatter vedtak om tiltak eller fremmer en sak for fylkesnemnda, jf. Prop. 169 L (2016–2017) kapittel 10.

Barnevernloven inneholder ikke en *uttrykkelig* og *generell* bestemmelse om dokumentasjonsplikt for den kommunale barneverntjenesten, men det legges til grunn at dokumentasjonsplikten blant annet følger av forsvarlighetskravet i barnevernloven § 1-4. Det vil si at barneverntjenesten har plikt til å dokumentere både barnevernfaglige vurderinger og de faktiske forhold som ligger til grunn for de beslutninger og vedtak som fattes. Av § 6-3 a følger det at hva som er barnets synspunkt og hvilken vekt barnets mening er tillagt, skal fremgå av vedtaket. Hvordan barnets beste er vurdert skal også fremgå av vedtaket. Dersom vedtaket avviker fra hva som har vært barnets syn i saken, bør dette begrunnes. Bestemmelsen ses i sammenheng med barnets rett til medvirkning i barnevernloven § 1-6. Krav til dokumentasjon av barns medvirkning følger av forskrift om medvirkning og tillitsperson § 7.

De norske lovbestemmelsene må praktiseres innenfor de rammer som følger av EMDs praksis, jf. Strand Lobben and others vs. Norway og påfølgende saker. Vedtakene etter barnevernloven må bygge på et tilstrekkelig og oppdatert beslutningsgrunnlag, inneholde en balansert og tilstrekkelig bred avveining og ha en tilfredsstillende begrunnelse. Hvilke krav som stilles, beror på omstendighetene i den enkelte sak og hva slags tiltak det er tale om.

Dokumentasjon av faglige vurderinger og opplysninger har sentral betydning både for kommunens egenkontroll og i forbindelse med etterprøving, tilsyn og kontroll med kommunens oppfyllelse av lovpålagte oppgaver etter barnevernloven.

Hvilke barnevernsfaglige vurderinger som ligger til grunn for barneverntjenestens beslutninger skal alltid dokumenteres. I den sammenheng skal det skilles mellom hvilke fakta som legges til grunn, og hvilke vurderinger som gjøres på bakgrunn av disse opplysningene.

Dokumentasjonsplikten omfatter opplysninger om barneverntjenestens faglige vurdering av barnets og familiens behov for barneverntiltak, og om vilkårene for å iverksette tiltak etter de enkelte bestemmelsene i barnevernloven er oppfylt. Barneverntjenesten må også dokumentere hvilke tiltak som er iverksatt, og den faglige vurderingen som ligger bak valg av tiltak i det enkelte tilfellet. Også opplysninger om hvordan barneverntjenesten følger opp og vurderer iverksatte tiltak gjennom oppfølging, veiledning, kontroll og evaluering av tiltakene skal dokumenteres. Ved avslutning av tiltak må det dokumenteres hvilke opplysninger og faglige vurderinger som er bakgrunnen for beslutningen.

Vi må gjøre et utvalg av hvilken dokumentasjon vi skal se på, og avgrensers oss i dette kapittelet til hovedsakelig å undersøke om barneverntjenesten har dokumentert barnets meninger og medvirkning,

og om barneverntjenesten har dokumentert at barnets situasjon ved oppfølgingsbesøk i fosterhjemmet er vurdert.

Revisjonskriteriene er punktvis oppsummert nedenfor.

Barneverntjenesten skal sørge for at sentrale vurderinger og begrunnelser i barnevernssaker blir dokumentert

- Barnevernet skal dokumentere barnets medvirkning i omsorgsovertakelsessaker. Herunder skal det fremgå hva som er barnets synspunkt, og hvilken vekt barnets mening er tillagt.
- I forbindelse med oppfølgingsbesøk i fosterhjem skal barnevernet dokumentere at barnets situasjon er vurdert.

3.2 Dokumentasjon av sentrale vurderinger i barnevernssaker

Barnevernet skal dokumentere barnets medvirkning i omsorgsovertakelsessaker. Herunder skal det fremgå hva som er barnets synspunkt, og hvilken vekt barnets mening er tillagt.

Intervjuer med barneverntjenesten

Det blir påpekt av saksbehandlerne at barneverntjenesten har et forbedringspotensial når det gjelder å dokumentere barnets medvirkning, blant annet blir det nevnt at det er noen saker hvor det kan være vanskelig å se om medvirkningen er dokumentert. Samtidig mener fagansvarlig at de burde være dyktigere på å dokumentere vurderingene de gjør, med tanke på et tydeligere skille mellom faktabeskrivelser og barnevernfaglige vurderinger.

Barneverntjenesten mener at de har blitt bedre på å dokumentere barnets medvirkning og synspunkter, og at dette fremkommer fra sakens dokumenter i større grad nå, sammenlignet med tidligere. Det blir understreket fra saksbehandlerne at manglende dokumentasjon ikke betyr at barneverntjenesten ikke gjennomfører samtaler med barnet, og at barnets synspunkter ikke tas hensyn til.

Gjennomgang av saksmapper

I utvalget av 11 saksframlegg om omsorgsovertakelser til fylkesnemnda i perioden januar 2018 til februar 2021, fremkommer barnets synspunkter gjennom meninger og ønsker som følger:

2018: Antall saksframlegg - 1. Barnets mening og synspunkt fremkommer ikke. Barnet var på dette tidspunktet 8 år gammelt.

2019: Antall saksframlegg - 4. Barnets meninger og synspunkter fremkommer i 2 saksframlegg – barna er henholdsvis 12 og 16 år gamle, mens det i 1 saksframlegg ikke fremkommer – her var barnet 9 år gammelt. I 1 saksframlegg var barnet bare noen måneder gammelt, og barnet kan derfor ikke tilkjenne synspunkter.

2020: Antall saksframlegg - 5. I 1 saksframlegg fremkommer barnas meninger og synspunkt, mens det i 2 saksframlegg ikke kommer frem. Barna var her henholdsvis 5 og 7 år gamle, og 5 år gammelt. I 2 saksframlegg var barna for unge til at barna ble vurdert til å kunne danne seg synspunkter, henholdsvis knapt 1 år og 3 år.

2021: Antall saksframlegg - 1. Barnet er 13 år og dets mening fremkommer fra saksframlegget. Det er mye oppmerksomhet på barnets ønsker.

Barnevernet skal dokumentere at barnets situasjon er vurdert i forbindelse med oppfølgingsbesøk i fosterhjem

Rutine og mal

I henhold til *Rutine for plassering og oppfølging i fosterhjem* skal antall oppfølgingsbesøk i fosterhjemmet vurderes ut fra fosterhjemmets og fosterbarnets behov, men det skal være minimum fire besøk i året.

I særlige tilfeller når behovet for fire oppfølgingsbesøk ikke er til stede, kan det fattes beslutning om at antall besøk reduseres til to ganger i året. Dette skjer etter drøftinger med fosterforeldrene og eventuelt fosterbarnet. Beslutningen sendes til fosterforeldrene.

Videre står det i rutinen at antall treff mellom fosterbarnet og saksbehandler vurderes ut fra barnets alder og behov, men saksbehandler skal i all hovedsak ha samtale/treff med fosterbarnet minimum to ganger året.

Barnevernet tok høsten 2020 i bruk en ny mal for referat fra oppfølgingsbesøk. Denne malen består av tre deler. Første del består av en vurdering av barnet fra fosterhjemmet. I del to blir det lagt opp til at barnet skal vurdere sin egen situasjon – ikke nødvendigvis med ord. I siste del følger barneverntjenestens oppsummering og vurdering fra oppfølgingsbesøket. Barnet skal som regel være til stede på oppfølgingsbesøkene.

Den tidligere malen inneholdt punkter hvor det inngikk blant annet vurderinger, samtale med barnet og hvordan barnet har det i hjemmet.

Intervjuer med barneverntjenesten

Barnevernet rapporterer fra oppfølgingsbesøk. Den første tiden etter at barnet er plassert i fosterhjem blir det skrevet ned møterefater hver 14. dag, og samtale med barnet blir registrert. Videre forteller barnevernleder at barneverntjenesten har blitt flinkere å legge ved foretatte vurderinger gjennom saken i saksframlegg til fylkesnemnda, og det er stor oppmerksomhet på grundige barnevernfaglige vurderinger - sett opp mot lovverket, i saksframleggene.

Gjennomgang av saksmapper

Vi har sjekket alle referater fra oppfølgingsbesøk for 20 barn i 2019. For fire barn forekommer det ingen vurderinger av barnets situasjon fra referatene. I de fleste andre referatene er det foretatt vurderinger. I snaut to tredjedeler av fosterhjemsbesøkene er det bekreftet at barneverntjenesten har snakket med barnet. Når det ikke er gjennomført samtale skyldes dette vanligvis at barnet ikke ville, eller at barnet ikke var hjemme.

3.3 Vurderinger

Barnets medvirkning

Barnets rett til medvirkning ivaretas først og fremst ved at saksbehandler har samtaler med barnet og hører dets mening. Revisjonens undersøkelse når det gjelder dokumentasjon av barnets medvirkning, er basert på et utvalg av barneverntjenestens saksframlegg i overtakelsessaker til fylkesnemnda. Av utvalget av 11 saksframlegg, var tre barn for unge – tre år og yngre, til at det kan forventes at barna kan tilkjenne sin mening. I fem tilfeller kommer barnas ønsker og meninger frem i saksframlegget, mens det i tre andre tilfeller ikke gjør det. I det nyeste saksframlegget er det betydelig mer oppmerksomhet

rundt barnets ønsker og meninger. Dette støtter opp under oppfatningen fra barneverntjenestens ansatte om at barnets medvirkning blir bedre dokumentert nå, sammenlignet med et par år tilbake.

Etter vår vurdering har barneverntjenesten hatt en praksis hvor barnets medvirkning ikke er dokumentert i alle saker. Samtidig ser vi at dette er noe barneverntjenesten er oppmerksom på, og at det er tegn på bedring av praksis.

Oppfølgingsbesøk

Nedskrivning av referater fra oppfølgingsbesøk er viktig av flere grunner. For eksempel ved skifte av saksbehandler vil manglende referater kunne bidra til å vanskeliggjøre arbeidet til den nye saksbehandleren, noe som også kan være uheldig for barnet.

I henhold til sin egen rutine, skal barneverntjenesten ha fire besøk (eventuelt to i noen tilfeller) i fosterhjemmet årlig, og minimum to samtaler med barnet. Revisjonens gjennomgang av oppfølgingsbesøk viser samtidig at det for 4 barn av 20 ikke finnes referater fra oppfølgingsbesøk, eller at det ikke er foretatt vurderinger av barnets situasjon, noe som etter revisjonens vurdering ikke kan sies å være tilfredsstillende. Noen av vurderingene er dessuten svært knappe.

3.4 Konklusjon og anbefalinger

Dokumentasjonskravene til barnevernet er omfattende. I Halden kommune tilsier dokumentasjonspraksisen til barneverntjenesten at de har ikke i tilstrekkelig grad oppfylt disse kravene til sentrale vurderinger og begrunnelser. Samtidig har tjenesten blitt bedre til å dokumentere sentrale vurderinger. Det er positivt at kompetanseheving i dokumentasjonskrav er ett av barneverntjenestens fokusområder i virksomhetsplan 2020-2021.

Vi anbefaler barneverntjenesten å

- fortsette tiltakene for å sikre bedre dokumentasjon av barnets medvirkning i sentrale dokumenter
- sørge for å dokumentere vurderinger av barnets situasjon i alle oppfølgingsbesøk

4 VURDERING AV FAMILIE OG NETTVERK SOM FOSTERHJEM

Problemstilling 2: Sørger barneverntjenesten for at barnets nære familie eller nettverk, blir vurdert som fosterhjem?

4.1 Revisjonskriterier

Ved valg av fosterhjem skal barneverntjenesten legge avgjørende vekt på hensynet til barnets beste, jf. barnevernloven § 4-1. Etter barnevernloven § 4-22 tredje ledd skal barneverntjenesten alltid vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem. Barnets og foreldrenes mening skal tas inn i vurderingen, jf. forskrift om fosterhjem § 4 fjerde og femte ledd: *«Barnets foreldre skal om mulig gis anledning til å uttale seg om valg av fosterhjem. Foreldrenes mening skal tas med i barneverntjenestens vurdering etter første, annet og tredje ledd. Barn som er fylt 7 år, og yngre barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, skal informeres og gis anledning til å uttale seg før fosterhjem velges. Barnets mening skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.»*

Ved valg av plasseringssted (fosterhjem) står det følgende i lovens § 4-15, første og annet ledd: *«Innenfor den ramme som er fastsatt i § 4-14 skal stedet for plassering velges ut fra hensynet til barnets egenart og behov for omsorg og opplæring i et stabilt miljø. Det skal også tas tilbørlig hensyn til at det er ønskelig med kontinuitet i barnets oppdragelse, og til barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn. Det skal videre tas hensyn til hvor lenge det er trolig at plasseringen vil vare, og til om det er mulig og ønskelig at barnet har samvær og annen kontakt med foreldrene. I sitt forslag til fylkesnemnda skal barneverntjenesten redegjøre for de synspunkter som bør legges til grunn for valg av plasseringssted i det enkelte tilfelle. I sitt vedtak kan fylkesnemnda stille vilkår når det gjelder plasseringen. Kan barnet ikke plasseres slik det ble forutsatt i forslaget eller vedtaket, skal saken forelegges fylkesnemnda på nytt.»*

Revisjonskriteriene er punktvist oppsummert nedenfor.

Barneverntjenesten skal sørge for at barnets nære familie eller nettverk blir vurdert som fosterhjem

- Barneverntjenesten bør ha rutiner for plassering av barnet i familie og nettverk.
- Barneverntjenesten skal vurdere om barnet kan plasseres i nær familie eller nettverk.
- Barneverntjenesten bør redegjøre for de synspunkter som legges til grunn for valg av plasseringssted for barnet.
- Barnets og foreldrenes mening om plassering i fosterhjem skal tas inn i barneverntjenestens vurdering.

4.2 Barneverntjenesten skal sørge for at barnets nære familie eller nettverk blir vurdert som fosterhjem

Barneverntjenesten skal vurdere plassering i nær familie eller nettverk

Rutiner

Barneverntjenesten i Halden har rutiner for plassering av barn i fosterhjem. Dette gjelder både frivillige plasseringer og tvungne plasseringer som går til fylkesnemnda. *Rutine for plassering og oppfølging i fosterhjem*, for henholdsvis hjelpetiltak og ved omsorgsovertakelse, blir ifølge saksbehandlerne aktivt brukt i saksbehandlingsprosessen ved plassering av barnet. Formålet med *Rutine for plassering og oppfølging i fosterhjem* er å sikre at barn som flytter i fosterhjem får den oppfølging de har krav på. Rutinen er godkjent 8. oktober 2019.

Barneverntjenesten har videre en rutine for godkjenning av fosterhjem. Formålet med *Rutine for godkjenning av fosterhjem* er å sikre forsvarlig godkjenning av fosterhjem som Halden kommune har godkjennings- og tilsynsansvar for. Målgruppen er ledere og saksbehandlere som godkjenner fosterhjem i barneverntjenesten i Halden. I arbeidet med å godkjenne fosterhjemmet skal det være to saksbehandlere, eventuelt saksbehandler og leder. Rutinen er godkjent 8. oktober 2019.

I denne rutinen står det blant annet at det skal avholdes minst tre hjemmebesøk, eller treff, med det aktuelle fosterhjemmet i forkant av en godkjenning. Dersom fosterhjemtjenesten ikke kjenner det aktuelle fosterhjemmet skal tjenesten normalt inviteres med i godkjenningsprosessen.

Fosterhjemsgodkjenningen skrives i barnets postjournal, og arkiveres i fosterhjemmets mappe. Formell godkjenning av fosterhjemmet skal foreligge før barnet flytter inn i fosterhjemmet.

Rutinen understreker at ved valg av fosterhjem for det enkelte barn, skal det alltid undersøkes om det finnes aktuelle hjem i barnets nære familie eller nettverk. Til dette skal barneverntjenesten alltid vurdere familieråd som tiltak for å finne fosterhjem.

Intervjuer med barneverntjenesten

Barneverntjenesten opplever at fosterhjemmene som Bufetat finner, i mange tilfeller ikke er egnede som fosterhjem. Det kan derfor ta lang tid før Bufetat skaffer et passende fosterhjem, og barn risikerer dermed å bo i beredskapshjem i lengre tid.

Saksbehandlerne opplyser at alle plasseringer blir drøftet i barneverntjenesten, og at det arbeides mye med å kartlegge fosterhjem. Det blir jobbet mye opp mot foreldrene, og det foretas en grundig kartlegging av barnets og familiens situasjon. Barneverntjenesten opplyser at systematikken for gjennomføringen av kartleggingen er tydeligere i dag, sammenlignet med tidligere. Barneverntjenesten undersøker alltid, og finner i mange tilfeller, fosterhjem basert på kjennskapet barneverntjenesten har til familien og familiens nettverk.

Barneverntjenesten benytter vanligvis familieråd som det første steget i kartleggingen av barnets familie og nettverk. I familierådet undersøkes det om noen i familienettverket, eller det utvidete nettverket, kan være fosterhjem for barnet. Hva som defineres som familiens nettverk, avhenger av hvem barnet og familien definerer som nettverk. Hvis ikke barnet har slektninger som er egnede, så kan for eksempel venner av foreldre, naboer og lærere være aktuelle fosterhjem.

Til stede i familierådet er i tillegg til barnet og representanter for barnets nettverk, vanligvis en koordinator som skal hjelpe familien og barnet med å forberede og gjennomføre familierådet, samt saksbehandlere. Barnevernets dokumentasjon av familieråd, finnes ifølge saksbehandlerne, i ulike saksmapper i fagsystemet Familia.

Tallmateriale fra barneverntjenesten

I en oversikt som vi har fått oversendt fra fagansvarlig har kommunen i perioden 1. januar 2019 til 1. desember 2020, 20 plasseringer i fosterhjem som er i familie og nære nettverk. Her er 12 plasseringer frivillige plasseringer utenfor hjemmet, 5 plasseringer er omsorgsovertakelser, 2 er akutt plasseringer og 1 plassering er ettervern.

I samme periode har kommunen 28 plasseringer i fosterhjem utenfor familie og nettverk, og i statlige familiehjem. Dette gjelder 10 plasseringer som er frivillige plasseringer utenfor hjemmet, 12 plasseringer som er omsorgsovertakelser⁸ og 6 plasseringer som er ettervern.

Barneverntjenesten bør redegjøre for de synspunkter som legges til grunn for valg av plasseringssted for barnet

Rutine

Ved søknader til fosterhjemtjenesten om fosterhjem, skal barnets ressurser og utfordringer beskrives på en utfyllende måte slik at fosterhjemtjenesten får et best mulig grunnlag til å finne et egnet fosterhjem til barnet, jf. *Rutine for plassering og oppfølging i fosterhjem*. Det skal så langt som mulig tas hensyn til barnets egenart ved valg av fosterhjem.

Intervjuer med barneverntjenesten

Av saksbehandlerne får vi opplyst at vurdering av fosterhjemmene skrives i *Beslutning om godkjenning av fosterhjem*⁹. Denne skal ligge i postjournalen i fagsystemet Familia.

Saksbehandlerne opplyser at barneverntjenesten redegjør for sine synspunkter om hvor barnet kan eller bør plasseres, i skjemaet som de oversender til Bufetat i forbindelse med plasseringer av barn. Dette er vurderinger om hvilken type fosterfamilie barnet trenger, hvor de bør bo, om forsterfamilien har egne barn eller ikke, og alderen på eventuelle barn og så videre.

I tilfeller hvor barneverntjenesten finner fosterhjem i barnets nettverk, sender ikke barneverntjenesten søknad om fosterhjem til Bufetat. Synspunkter som ligger til grunn for valg av fosterhjem, kommer da frem i vedtak om godkjenning av fosterhjemmet, i referat - i journal eller i postjournal, fra møter/samtaler med foreldrene eller barnet, og lignende. Vi får opplyst at det er mulig at dette dokumenteres ulikt, særlig i eldre saker.

Det skrives også sosialrapporter på fosterhjem som barneverntjenesten finner selv, som ikke har PRIDE-rapport.¹⁰ Sosialrapport om fosterhjemmet ligger ikke i barnets mappe, men i generell postjournal i Familia og fysisk i egne mapper på fosterhjemmet (arkivskap).

⁸ Etter § 4-8, 2.ledd og § 4-12.

⁹ Det er fosterhjemskommunen som har ansvar for å foreta godkjenningen.

¹⁰ PRIDE er et opplæringsprogram som retter seg mot potensielle og etablerte fosterforeldre, og utgjør kjernen i myndighetenes generelle opplæringsstilbud etablerte og potensielle fosterforeldre.

Barnets og foreldrenes mening om plassering i fosterhjem skal tas inn i barneverntjenestens vurderinger

Rutine

I henhold til *Rutine for plassering og oppfølging i fosterhjem* skal barneverntjenesten alltid vurdere om det er spesielle forhold ved barnet og familien som er viktig for valg av fosterhjem. Barn og foreldre skal få uttale seg om egenskaper de ønsker ved fosterhjemmet.

Intervjuer med barneverntjenesten

Av saksbehandlerne får vi opplyst om at barnets og foreldrenes mening blir tatt med i vurderingene ved valg av plassering. Dette kan for eksempel fremkomme i vedtak som tjenesten fatter om frivillige eller akutte plasseringer, i skriftlig godkjenning av fosterhjemmet, i referater fra samtaler med foreldrene og barnet.

Ved frivillige plasseringer, også ved ettervern, er vurderinger av plassering i familie og nettverk skrevet i vedtaket. Vurderingen fremgår gjerne også i søknaden til Bufetat om bistand til å finne fosterhjem.

Vurdering om mulig bruk av familie og nettverk ved akutt plassering er dokumentert i vedtaket som sendes til fylkesnemnda for godkjenning. I saker hvor tjenesten har omsorgen for barnet, er plasseringsalternativ vurdert i saksfremlegg til fylkesnemnda, og i søknad til Bufetat om bistand til fosterhjem.

Gjennomgang av saksmapper

I de fleste omsorgsovertakelsessaker hvor det kan forventes at barneverntjenesten inkluderer barnets og foreldrenes mening om valg av fosterhjem i saksfremlegget, for eksempel ut fra barnets alder, er dette gjort.

I utvalget av 11 saksfremlegg om omsorgsovertakelser, fra 2018 til januar 2021, fremkommer vanligvis foreldrenes mening om plassering i fosterhjem. For to barn som må forventes å være gamle nok til å tilkjenne sin mening, fremkommer imidlertid ikke barnets mening om valg av fosterhjem.

Det er stor forskjell mellom det eldste saksfremlegget, hvor barnets mening ikke er tatt i betraktning, og det nyeste saksfremlegget i vårt utvalg, hvor barnets mening om valg av fosterhjem fremkommer flere steder.

4.3 Vurderinger

Rutiner

Barneverntjenesten har rutiner for plassering av barn i fosterhjem som er nær familie eller nettverk. Rutinene dekker etter vår oppfatning vurderingene rundt plassering i fosterhjem på en god måte.

Vurdering av familie- og nettverks plasseringer

Det fremkommer av revisjonens undersøkelse at det legges ned mye arbeid i kartleggingen av fosterhjem. Barneverntjenesten undersøker alltid om det er mulig å plassere barnet i familie eller nettverk. Til dette blir det nesten alltid benyttet familieråd. Halden kommune har dertil en ganske stor andel plasseringer av barn i familie og nettverk. Revisjonens vurderer derfor at barneverntjenesten gjør et tilfredsstillende arbeid med å vurdere og kartlegge familie og nettverk for plasseringer i fosterhjem.

Redegjørelse for synspunkter

Barneverntjenesten redegjør for sine synspunkter om hvor barnet bør plasseres, både der valg av fosterhjem gjøres eksternt, gjennom Bufetat, og der barneverntjenesten finner fosterhjem selv. Etter revisjonens vurdering grunngir barneverntjenesten dermed for valg av plasseringssted av barnet.

Imidlertid oppfatter vi at hvor redegjørelsene er dokumentert, er noe mindre konsistent i saker hvor barneverntjenesten selv finner fosterhjem. Dette i betydningen av at det ikke er et konkret sted hvor man kan være sikker på å finne redegjørelsen dokumentert. Dette kunne med fordel vært gjort mer enhetlig, men dette gjelder først og fremst eldre saker.

Meninger om plassering

I saker hvor barneverntjenesten har omsorgen for barnet, blir plasseringsalternativ vurdert i blant annet saksfremlegg til fylkesnemnda. Vi ser at barneverntjenesten har hatt en praksis med å dokumentere barnets og foreldrenes mening i de fleste saker når det gjelder plassering i fosterhjem, men ikke alltid.

Det er derfor vår oppfatning at praksis bør forbedres. Samtidig er det indikasjoner på at barneverntjenesten er i ferd med å forbedre denne praksisen.

4.4 Konklusjon og anbefalinger

Barneverntjenesten i Halden kommune sørger for at barnets nære familie blir vurdert som fosterhjem. Barneverntjenesten har hensiktsmessige rutiner for plassering av familie og nettverk, og gjør et tilfredsstillende arbeid med å vurdere og kartlegge familie og nettverk for plasseringer i fosterhjem. Videre redegjør barneverntjenesten for sine synspunkter for hvor barnet bør eller kan plasseres. I tilfeller hvor barneverntjenesten selv finner fosterhjem til barnet, kunne dette med fordel vært gjort mer enhetlig. Samtidig gjelder dette først og fremst eldre saker, og vi knytter ingen anbefaling til dette.

Barnets og foreldrenes mening om valg av plasseringssted er ikke dokumentert i alle tilfeller. Det er derfor etter vår oppfatning rom for å forbedre praksis.

Vi anbefaler at barneverntjenesten sørger for å dokumentere barnets og foreldrenes mening i alle saker, i forbindelse med plassering i fosterhjem.

5 TILRETTELEGGE FOR TILBAKEFØRING AV BARNET TIL FORELDRE

Problemstilling 3: Legger barneverntjenesten til rette for tilbakeføring til biologiske foreldre ved omsorgsovertakelse?

5.1 Revisjonskriterier

Ved omsorgsovertakelse går ansvaret for omsorgen for barna i foreldrenes sted, over på barnevernet, jf. barnevernloven § 4-18. Fosterforeldrene skal utøve den daglige omsorgen.

Et barn blir plassert i fosterhjem etter ønske fra biologiske foreldre, eller som følge av tvang etter vedtak i fylkesnemnda.

Etter barnevernloven § 4-12 første ledd kan vedtak om å overta omsorgen for et barn treffes

- a) dersom det er alvorlige mangler ved den daglige omsorg som barnet får, eller alvorlige mangler i forhold til den personlige kontakt og trygghet som det trenger etter sin alder og utvikling,
- b) dersom foreldrene ikke sørger for at et sykt, funksjonshemmet eller spesielt hjelpetrequende barn får dekket sitt særlige behov for behandling og opplæring,
- c) dersom barnet blir mishandlet eller utsatt for andre alvorlige overgrep i hjemmet, eller
- d) dersom det er overveiende sannsynlig at barnets helse eller utvikling kan bli alvorlig skadd fordi foreldrene er ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet

I henhold til § 4-16 skal barneverntjenesten kort tid etter omsorgsovertakelsen kontakte foreldrene med tilbud om veiledning og oppfølging. Dersom foreldrene ønsker det, skal barneverntjenesten som en del av oppfølgingen formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser. Der hensynet til barnet ikke taler mot det, skal barneverntjenesten legge til rette for at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet. Et barn tilbakeføres dermed til sine biologiske foreldre dersom de forhold som lå til grunn for vedtak om omsorgsovertakelse faller bort. Før et vedtak om omsorgsovertakelse oppheves, skal barnets fosterforeldre gis rett til å uttale seg. Ifølge barnevernloven § 4-21 skal fylkesnemnda oppheve et vedtak om omsorgsovertakelse når «det er overveiende sannsynlig at foreldrene kan gi barnet forsvarlig omsorg». Det skal likevel ikke treffes avgjørelse som medfører tilbakeføring «... dersom barnet har fått slik tilknytning til mennesker og miljø der det er, at det etter en samlet vurdering kan føre til alvorlige problemer for barnet om det blir flyttet».

Den europeiske menneskerettsdomstolen – EMD, har gjennom sin praksis, særlig Strand Lobben-saken¹¹ og påfølgende saker, utledet et krav om at ethvert tiltak i forbindelse med barnevernets omsorgsovertakelse av et barn, skal være i samsvar med et endelig mål om å gjenforene familien.¹² Ved anvendelse av barnevernloven er norske myndigheter bundet til å overholde dette gjenforeningskravet, det gjelder også ved anvendelse av tilbakeføringsbestemmelsen i § 4-21. Gjenforeningskravet utledes av EMK artikkel 8 om rett til respekt for familielivet.¹³

¹¹ Case of Strand Lobben and others v. Norway, dom fra EMD i storkammer EMDN-2013-37283-2.

¹² Avgjørelsene gjaldt ulike spørsmål knyttet til norsk barnevernlovgivning og forholdet til Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8 om retten til familieliv.

¹³ Den europeiske menneskerettskonvensjonen - EMK, er gjort til norsk lov gjennom menneskerettsloven. Ved motstrid mellom konvensjonen og annen norsk lov, har konvensjonen forrang, jf. menneskerettsloven § 3. Høyesterett fremhever at både etter norsk rett og Den europeiske menneskerettighetskonvensjon – EMK, er den overord-

Høyesterett avga 27. mars 2020 tre saker om barnevern - to kjennelser og en dom. Sakene ble behandlet i storkammer med 11 dommere. Sakene reiste spørsmål om retten til familieliv etter Den europeiske menneskerettskonvensjon – EMK, artikkel 8 er krenket, særlig sett i lys av dommen fra EMD i den nevnte Strand Lobben-saken og senere praksis fra EMD.

Høyesterett understreker i avgjørelsene at hensynet til barnets beste er av overordnet betydning i barnevernssaker.

Høyesterett skriver blant annet at staten har en plikt til aktivt å arbeide for at relasjonen mellom barn og foreldre opprettholdes, og at de kan gjenforenes. Dette ved hjelp av blant annet konkrete og grundige vurderinger om tilstrekkelig samvær og hjelpetiltak. Dette må innebære at myndighetene kontinuerlig følger utviklingen. Barneverntjenesten må tilrettelegge for at samværene kan være egnet til at foreldrene fritt kan knytte kontakt med barnet, med tanke på en senere gjenforening. Det påpekes også at samvær med tanke på å opprettholde familiebånd, har en egenvekt i seg selv. Samværene må derfor være av en viss hyppighet og kvalitet, så lenge det veies opp mot hva som er til det beste for barnet. Det avgjørende er at myndighetene gjør det de kan for å oppnå tilbakeføring.

Med henvisning til EMDs avgjørelse i Strand Lobben-dommen, peker Høyesterett på at det går en grense hvor gjenforening av familien ikke lenger er aktuelt. Det kan skje hvis de biologiske foreldrene er «særlig uegnet» eller hvis tiltaket vil skade barnet. Gjenforening av familien kan også være utelukket når «betydelig tid» har medgått siden omsorgsovertakelsen, slik at barnets interesse i stabilitet kan veie tyngre enn hensynet til gjenforening.

Revisjonskriteriene er punktvis oppsummert nedenfor.

Barneverntjenesten skal legge til rette for tilbakeføring av barnet til biologiske foreldre ved omsorgsovertakelse

- Barneverntjenesten bør ha hensiktsmessige rutiner for arbeidet med tilbakeføring av barnet til foreldrene.
- Barneverntjenesten skal ha tiltak for å følge opp utviklingen til foreldrene etter omsorgsovertakelsen.
- Barneverntjenesten skal legge til rette for en gjenforening med foreldrene så snart som rimelig mulig dersom ikke hensynet til barnet taler mot det.
- Barneverntjenesten skal legge til rette for samvær med biologiske foreldre.

nede målsettingen å oppnå tilbakeføring – gjenforening – av barn og foreldre. Dette innebærer at alle omsorgsovertakelser i utgangspunktet skal anses som midlertidige. Dette utgangspunktet skal komme klart frem i avgjørelser om omsorgsovertakelse, ved fastsettelse av samvær og i adopsjonssaker.

5.2 Barneverntjenesten skal legge til rette for at barnet blir tilbakeført til biologiske foreldre ved omsorgsovertakelse

Det er tre måter en tilbakeførings sak blir etablert, ifølge teamleder:

1. foreldrene krever tilbakeføring
2. barna er veldig knyttet til foreldrene og blir urolige hvis ikke de er i nærheten
3. fosterforeldrene sier opp fosterhjemavtalen

Barneverntjenesten skal ha tiltak for å følge opp utviklingen til foreldrene etter omsorgsovertakelse

Rutine

Barneverntjenesten har en rutine for oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse - *Rutine for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse*. Rutinens formål er å sikre at foreldre som har mistet omsorgen for barn blir gitt nødvendig oppfølging i henhold til bvl. § 4-16, samt at barneverntjenesten fortløpende vurderer om foreldrene kan gi barnet forsvarlig omsorg ved en tilbakeføring etter bvl. § 4-1, det vil si barnets beste. Rutinen ble godkjent 25. mars 2021.

I henhold til rutinen skal barneverntjenestens formål med oppfølgingen av biologiske foreldre avklares når fylkesnemndas vedtak om omsorgsovertakelse foreligger. Formålet med oppfølgingen avhenger av plasseringens vurderte varighet.

Oppfølgingen skal gi foreldrene en reell mulighet til å komme i en slik posisjon at de igjen kan ha omsorgen for barnet. I tilfeller hvor tilbakeføring til foreldrene ikke er realistisk, vil veiledning og oppfølging kunne ha andre formål, eksempelvis å legge til rette for at samværet mellom barnet og foreldrene kan gjennomføres på en god måte. Formålet med oppfølgingen kan i slike tilfeller også være å gi veiledning i å utforme den nye rollen som foreldre til et barn de ikke lenger har omsorgen for. Der hvor en tilbakeføring ikke er realistisk skal formålet for oppfølgingen tydeliggjøres for foreldrene.

Ifølge rutinen skal saksbehandler utarbeide en møteplan for oppfølgingen av biologiske foreldre. Omfanget av oppfølgingen avhenger både av foreldrenes ønsker og fungering, samt formålet. Kort tid etter fylkesnemndas vedtak om omsorgsovertakelse skal foreldrene inviteres til et møte med barneverntjenesten. Blant annet skal følgende tas opp

- plasseringens varighet etter rettens vurdering
- endringer som må foreligge før en vurdering av tilbakeføring
- foreldrenes rett til medvirkning
- opplevelse av eget hjelpebehov etter fratakelse av omsorg
- eventuelt tilbud om bistand til henvisning til annet offentlig hjelpeapparat
- plan for oppfølging av foreldre, samt veiledningsbehov
- samvær

Oppfølgingen og foreldrenes aktuelle situasjon skal evalueres i møte med foreldrene omtrent hver sjette måned. Hyppigheten på møtene/evalueringen skal vurderes slik at det ikke skader barnets muligheter til å slå seg til ro hos nye omsorgspersoner.

Familieråd som tiltak etter omsorgsovertakelse skal ifølge rutinen vurderes i samtlige saker.

Intervjuer med barneverntjenesten

Det blir påpekt av saksbehandlerne at barnevernet skal ha ytterligere fokus på oppfølging og veiledning av foreldrene etter barnevernsreformen, og saksbehandlerne opplever at barneverntjenesten har større fokus på foreldrene nå, sammenlignet med tidligere.

Samtidig uttrykker barnevernleder at fokus på oppfølging av barn, fosterhjem og biologiske foreldre alltid har vært tilstede, men det oppleves at noen foreldre vegrer seg for oppfølging av barneverntjenesten. Den økte oppmerksomheten på foreldrene vil kreve mer ressurser til oppfølgingsarbeid.

Saksbehandlerne forteller at de har tett kontakt med de fleste av foreldrene, men noen foreldre ønsker ikke kontakt med dem. Foreldrene får innsyn og opplysninger i den enkelte sak. De følger opp og jobber mye opp mot foreldrene, inkludert hjembesøk hos foreldrene. Videre har de kontakt med skolene og andre aktuelle instanser. Dette opplever saksbehandlerne at barneverntjenesten er gode på. Videre mener barnevernleder at barneverntjenesten i Halden er tilgjengelige og gode på kommunikasjon – de er flinke på å følge opp telefoner fra barn og foreldre. Tilgjengelighet blir fremhevet som en prioriterings-sak, og det er forankret i virksomheten å respondere raskt.

Det blir utarbeidet en omsorgsplan for hvert barn.¹⁴ Denne planen er en generell beskrivelse av barnets omsorgssituasjon og følger ofte barnet uforandret så lenge det har kontakt med barneverntjenesten. Oppfølgingen av foreldrene skal ta utgangspunkt i barnets omsorgsplan, hvor det skal være et punkt for oppfølging av biologiske foreldre.¹⁵

Vi får opplyst at foreldrene følges opp hovedsakelig gjennom samtaler. Videre opplyser fagansvarlig at det er utarbeidet en mal for plan for oppfølging av foreldre i fagprogrammet Familia.

Barneverntjenesten tilbyr også foreldrene hjelp og støtte til å komme i kontakt med hjelpeapparat i kommunen, og hjelp til å fylle ut søknadskjema til psykiatrisk team, rus team og lignende.¹⁶ De informerer også foreldrene om tilbudet som Familievernkontoret har for foreldre som har mistet omsorgen for barna sine. Videre har barneverntjenesten veiledningsmøter eller samtaler over telefon med foreldre i forkant av samvær, for å forsøke å bidra til at både foreldrene og barna skal få bedre samvær.

Barneverntjenesten skal legge til rette for en gjenforening med foreldrene så snart som rimelig mulig dersom ikke hensynet til barnet taler mot det

Rutine og sjekkliste

Enhver omsorgsovertakelse skal i henhold til lovverk og forskrifter i utgangspunktet være en midlertidig løsning, for å sikre barnet tilfredsstillende omsorg. Dette fremgår også av *Rutine for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse*. En tilbakeføring skal være til barnets beste. Dersom evalueringen sammen med barnet, foreldre og fosterforeldre viser tydelige endringer i foreldrenes omsorgsevne, eller ved barnets situasjon, skal saksbehandler ifølge rutinen, innkalle barnevernleder og teamleder til drøfting.

¹⁴ Jf. barnevernloven § 4-15.

¹⁵ Omsorgsplanen oppleves dog ikke av saksbehandlerne som et dokument som har særlig betydning for saksbehandling.

¹⁶ For eksempel med henvisning til TSB - Tverrfaglig spesialisert behandling av ruslidelser, samt annen avhengighetsproblematikk.

Barneverntjenesten skal legge til rette for opptrapping av kontakt og samvær mellom barnet og foreldre til barnets beste. Saksbehandler skal støtte og veilede i prosessen slik at den blir god og byggende for det båndet og relasjonen som skal fungere når barnet eventuelt flytter hjem igjen. Ved beslutning om ytterligere kartlegging om en mulig tilbakeføring skal det utarbeides en plan for samtaler med foreldre, barnet og eventuelle samarbeidsparter.

Barnets og foreldrenes synspunkter på en mulig tilbakeføring skal dokumenteres i barnets journal. Det skal også deres eventuelle hjelpebehov.

Ved vurdering av tilbakeføring benyttes en sjekkliste for kartlegging og dokumentering - *Sjekkliste for vurdering av tilbakeføring*.

Det blir opplyst at sjekklisten for tilbakeføringer brukes aktivt av saksbehandlerne og tas med inn i drøftinger i barneverntjenesten. I fagprogrammet Familia kan det krysses ut etter hvert at sjekklisten følges. Sjekklisten består av følgende spørsmål:

- Har barneverntjenesten utarbeidet en vurdering om opphevelse av omsorgsovertakelsen?
- Er det utarbeidet en beskrivelse av foreldrenes omsorgskompetanse, med særskilt vekt på de punkter som ligger til grunn for avgjørelse om omsorgsovertakelse?
- Er det utarbeidet en beskrivelse av hvordan foreldrene ivaretar barnet under samvær?
- Er det innhentet opplysninger om foreldrene, økonomi, arbeidsevne, omsorgsevne, livssituasjon?
- Er det utarbeidet en beskrivelse av konsekvenser for barnet dersom tilbakeføring på kort og lang sikt?
- Er det utarbeidet en beskrivelse av barnets tilknytning til mennesker og miljø der det nå bor?
- Er det utarbeidet en eventuelle samværsordning for barnet, dersom biologiske foreldre ikke bor sammen og hvordan den andre forelder stiller seg til eventuell tilbakeføring av barnet?
- Er det sikret en uttalelse fra fosterhjemmet/institusjonen eventuelt andre samarbeidsparter?
- Er det gjort en barnevernfaglig vurdering av barnets behov i forhold til ander og utvikling på kort og lang sikt?
- Er det skissert aktuelle hjelpetiltak i familien dersom barnet skal tilbakeføres?
- Er det flere barn i familien som vurderingen må ta hensyn til?
- Er det gjort avtale om samarbeidsmøte med aktuelle instanser ved en tilbakeføring?
- Er sak om tilbakeføring oversendt kommuneadvokat?

Intervjuer med barneverntjenesten

Saksbehandlerne informerer om at i saker hvor barneverntjenesten beslutter akutt plassering eller omsorgsovertakelse, skal det alltid vurderes om tilbakeføring er forsvarlig og til barnets beste.¹⁷ Ved omsorgsovertakelser skal tilbakeføring vurderes fortløpende.¹⁸

¹⁷ Overgrepssaker og vold er spesielle saker som håndteres i samarbeid med politi og barnevern. I hovedsak tilbakeføres ikke barn tilbake til foreldre før foreldre og barn er avhørt.

¹⁸ Jf. barnevernloven § 4-21.

Alle saker som gjelder tilbakeføring av barnet til biologiske foreldre, blir fortløpende diskutert på teammøter og med barnevernleder. Det blir avholdt samtaler med barnet, foreldre og andre, og arbeidet for å få på plass et hjelpeapparat slik at barneverntjenesten i stor grad kan være sikre på at det er trygt for barnet å bli gjenforent med foreldrene.

Saksbehandlerne påpeker at tilbakeføring av barn til foreldre er prosesser som kan ta lang tid, og dessuten varierer fra sak til sak. I Halden kommune er det imidlertid få saker hvor barnet faktisk blir tilbakeført til foreldrene. I mange av disse sakene vil tilbakeføring uansett ikke være aktuelt.

Fagansvarlig opplyser om at Halden kommune ikke lenger har oppvekstplasseringer, det vil si plasseringer hvor barna blir plassert til de er 18 år. Grunnen til dette, er at begrepet «oppvekstplasseringer» endrer tankemønsteret slik at man i disse tilfellene ikke lenger tenker på tilbakeføring som et alternativ.

Fagansvarlig mener at sakene om omsorgsovertakelser som barneverntjenesten fremmer i fylkesnemnda, fremstår som veldig klare. En svært høy andel av sakene som fremmes, fører til omsorgsovertakelse. I disse sakene er det ifølge fagansvarlig, svært vanskelig å se for seg at foreldrene skal kunne være omsorgspersoner. Disse foreldrene er ofte alvorlig psykisk syke eller tunge rusmisbrukere, uten å ha vist forbedring over lang tid. Det blir påpekt at møtene med disse foreldrene i forkant av vedtak om omsorgsovertakelse, ofte er en veldig vanskelig jobb.

Fagansvarlig mener det er riktig med mer oppmerksomhet i barneverntjenesten på tilbakeføring av barnet til foreldrene. Samtidig mener saksbehandlerne at det er mer oppmerksomhet i barneverntjenesten nå på tilbakeføring av barnet med biologiske foreldre, sammenlignet med tidligere. Sakene som har vært behandlet i EMD¹⁹, gjør at fokuset på tilbakeføring av barn til sine foreldre og økt samvær er større enn tidligere. En saksbehandler nevner at vedkommende holder på med tre saker hvor tilbakeføring kan være aktuelt.

Saksbehandlerne mener at barneverntjenesten bør bli bedre på å kartlegge foreldrenes omsorgsevne og totale situasjon for tilbakeføring. Samtidig mener de at barneverntjenesten bør bli flinkere til å dokumentere vurderingene, slik at det fremkommer hvorfor tilbakeføring for eksempel ikke er aktuelt. Opplysningene og konklusjon blir nedskrevet, men ofte mangler de mellomliggende vurderingene i dokumentasjonen.

Alle drøftinger blir i dag fortløpende skrevet ned på saken det gjelder, og referatene kopieres over til barnets mappe i fagsystemet Familia. Barneverntjenestens kontakt med biologiske foreldre skal være dokumentert i postjournal i Familia. Teamleder påpeker at det fortsatt er forbedringspotensial i denne dokumenteringen.

Gjennomgang av saksmapper

De fire nyeste saksfremleggene om omsorgsovertakelsessaker til fylkesnemnda i utvalget vårt (av i alt 11 saker), det vil si saker fra høsten 2020, omtaler mulig tilbakeføring av barna til foreldrene. I tidligere omsorgsovertakelsessaker ble det nevnt at plasseringen var ansett å være «av varighet», uten at tilbakeføring ble diskutert eksplisitt, med ett unntak. I de syv andre saksfremleggene vi gikk gjennom ble tilbakeføring nevnt eksplisitt i en sak fra 2019 - «tilbakeføring skal vurderes om det er forsvarlig».

En oversikt som vi har fått oversendt fra fagansvarlig viser at kommunen i perioden 1. januar 2019 til 1. desember 2020, har 9 saker til vurdering om tilbakeføring av omsorg. Disse er dokumentert som

¹⁹ Den europeiske menneskerettsdomstolen.

inngående/utgående brev ved krav om tilbakeføring, og som brev i postjournal ved plan om tilbakeføring.²⁰

Barneverntjenesten skal legge til rette for samvær med biologiske foreldre

Rutine

I *Rutine for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse* står det at oppfølgingen av samvær skal ta utgangspunktet i hva som er målet i den enkelt sak. Samværsordningen kan ha flere mål:

- Å vurdere innholdet i kontakten mellom barn og foreldrene med tanke på tilbakeføring
- Å opprettholde tilknytningen mellom barn og foreldre og tanke på tilbakeføring
- Å opprettholde kontakt og slektsbånd med familien og nettverket selv om barnet ikke skal tilbakeføres

Samværsplanen skal evalueres regelmessig, jf. rutinen. Barnets, foreldrenes, fosterforeldres, tilsynsførers og saksbehandlers synspunkter på, og erfaringer med, samværsplanen skal høres, dokumenteres og tas hensyn til hvor dette er mulig. Ny samværsplan skal sendes ut til berørte parter.

Det skal avholdes møter med foreldre, fosterforeldre og saksbehandler ved behov. Møtene har som mål å utveksle informasjon, avklare uklarheter og planlegge for videre samvær.

I *Rutine for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse* står det at samværene etter omsorgsovertakelse er et minimumssamvær. Dette innebærer at tjenesten kan bestemme om samværene bør praktiseres i et større omfang, eller mer fleksibelt enn det som er vedtatt av fylkesnemnda.

Intervju med barneverntjenesten

Saksbehandlerne forteller at det etter dommene fra Høyesterett i mars 2020 er en tendens til at foreldrene blir tildelt mer samvær med barna, og at det er mindre «standardisert» omfang av samvær - det vil si 3 til 6 ganger i året, nå enn det var tidligere.

Barneverntjenesten opplyser at i noen saker er det ikke mulig å få til samarbeid med foreldrene ut i fra foreldrenes tilstand. I tilfeller hvor tilbakeføring kan være aktuelt, så trapper de opp samværet, for å se hvordan det fungerer.

Det legges opp til at barnet får treffe søsken dersom barnet eller barna ønsker det. Enten ved at de har egne søskensamvær, eller at de møtes under samvær med foreldrene. Barneverntjenesten har en egen leilighet som blir brukt til å gjennomføre en del av samværene.

Gjennomgang av saksmapper

Fra barneverntjenestens 5 siste saksfremlegg til fylkesnemnda i omsorgsovertakelser i vårt utvalg, ser vi at i 4 av disse så har barneverntjenesten lagt opp til 12 samvær i løpet av året. Dette er saksfremlegg som er fremmet etter sommeren 2020.

²⁰ I perioden 1. januar 2019 til 1. desember 2020, har tjenesten også tilbakeført 9 barn etter akutt plassering utenfor hjemmet. Samtlige barn er tilbakeført med iverksettelse av tiltak i hjemmet, og vurderingen er dokumentert i vedtaket og i journalnotat.

5.3 Vurderinger

Rutine og sjekkliste

Barneverntjenesten har utarbeidet en rutine og en sjekkliste for tilbakeføring av barnet til foreldrene. Disse dekker etter vår oppfatning nye krav og vurderinger rundt tilbakeføringer på en god måte.

Tiltak for å følge opp utviklingen til foreldrene

Barneverntjenesten skal kort tid etter en omsorgsovertakelse kontakte foreldrene med tilbud om veiledning og oppfølging. Det fremkommer i kapittel 5.2 at barneverntjenesten i Halden kommune har tett kontakt med de fleste av foreldrene. Basert på tiltakene som fremkommer i intervjuene vurderer vi at barneverntjenesten har nødvendige tiltak for å følge opp utviklingen til foreldrene.

Gjenforening med foreldrene

Barneverntjenesten skal legge til rette for at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet, dersom dette er til barnets beste. Et barn tilbakeføres dermed til sine biologiske foreldre dersom de forhold som lå til grunn for vedtak om omsorgsovertakelse faller bort. Fra kapittel 5.2 fremkommer det at barneverntjenesten tidligere har hatt lite oppmerksomhet på tilbakeføring av barnet til foreldrene, siden tilbakeføring etter deres oppfatning svært sjelden har vært noe reelt alternativ.

Intervjuer og gjennomgang av saksfremlegg i omsorgsovertakelsessaker viser etter vår oppfatning at barneverntjenesten har endret praksis rundt vurderinger av tilbakeføring av barnet til foreldrene, i tråd med føringer fra dommer i Høyesterett og EMD.

Samvær

Barneverntjenesten legger til rette for samvær mellom barnet og foreldrene, og vi ser en klar tendens til at barneverntjenesten legger opp til hyppigere samvær mellom barn og foreldre fra sommeren 2020. Dette blir også påpekt i intervjuer. Samspill mellom barnet og mor eller far, vil gi viktig informasjon om barnet kan gjenforenes med foreldrene. Ved å øke hyppigheten på samværene vil dette kunne gi et mer utfyllende bilde på om tilbakeføring av barnet til foreldrene er mulig.

Dette er for så vidt i tråd med nyere Høyesterettsdommer, hvor det var påpekt at det er en plikt å arbeide for at relasjonen mellom barn og foreldre opprettholdes, og at de kan gjenforenes.²¹ Dette realiseres først og fremst gjennom samvær med foreldrene og barnet. Samværene må derfor være av en viss hyppighet og kvalitet. Dette er under forutsetning av at hyppigere samvær med foreldrene er til barnets beste, som er det grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører og angår barn.

Etter vår vurdering har barneverntjenesten en tilfredsstillende praksis for å legge til rette for samvær mellom barn og foreldre.

5.4 Konklusjon og anbefaling

Barneverntjenesten legger i hovedsak til rette for tilbakeføring av barnet til biologiske foreldre ved omsorgsovertakelse.

Barneverntjenestens rutine og sjekkliste legger til rette for en tilbakeføring av barnet til foreldrene i tråd med nyere føringer og krav.

²¹ Det ligger ikke i noen konkrete krav i Høyesterettsdommene om at antall samvær skal økes.

Samværsomfang til barnets beste etter plassering utenfor hjemmet og oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse, er to av barneverntjenestens fokusområder i virksomhetsplan 2020-2021. Dette følger naturlig av nylige dommer fra Høyesterett og EMD. Vi mener at barneverntjenesten legger til rette for samvær og oppfølging av foreldrene på en tilfredsstillende måte. Samtidig må kommunen etablere en ny praksis for både samvær og oppfølging av foreldrene. Dette har i flere tilfeller allerede blitt gjort ved en økning i antall samvær mellom barn og foreldre.

Barneverntjenesten har frem til nylig hatt lite oppmerksomhet rundt tilbakeføringer av barn etter omsorgsovertakelser. Det har nå imidlertid blitt lagt opp til en endring av praksis i tråd med nyere føringer og krav, noe som er positivt.

Vi anbefaler barneverntjenesten å fortsette arbeidet med å tilrettelegge for en mulig tilbakeføring av barn til foreldrene i tråd med føringer og krav.

6 KOMMUNEDIREKTØRENS UTTALELSE

Forvaltningsrevisjoner er viktig for vårt forbedringsarbeid innenfor ulike tjenesteområder, og kanskje spesielt innenfor et område som barnevern. Barnevernstjenesten består av flere delemener. I denne forvaltningsrevisjonen er det som det fremkommer 3 områder som har vært fokus på.

- Dokumentasjon av vurderinger og begrunnelser
- Vurderinger av familie og nettverks som fosterhjem
- Tilrettelegging for tilbakeføring av barnet til foreldre

Kommunedirektøren er glad for at revisjonen ser de forbedringer som har vært gjort innenfor områdene. Utviklingen har vært positiv, selv om det fremdeles er forhold som skal forbedres.

Revisjonens anbefalinger innenfor respektive områder tas til etterretning og vil fortsatt ha fokus i barnevernets forbedringsarbeid.

Kommunedirektøren takker revisjonen for samarbeidet underveis.

Halden 31.05.21

Roar Vevelstad
kommunedirektør

7 KILDER

Rutiner, sjekklister og mal

Rutine for internkontroll

Rutine for plassering og oppfølging i fosterhjem

Rutine for godkjenning av fosterhjem

Rutine for oppfølging av biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse

Sjekklister for vurdering av tilbakeføring.

Mal for oppfølgingsbesøk i fosterhjemmet

Andre dokumenter fra kommunen

Diverse saksfremlegg om omsorgsovertakelsessaker til fylkesnemnda

Tilstandsrapport barneverntjenesten i Halden kommune 2020

Virksomhetsplan for 2020-2021

Lover, forskrift, dommer

Barnevernloven

Prop. 169 L (2016–2017) kapittel 10.

EMK artikkel 8

Forskrift om medvirkning og tillitsperson

Dommer fra Høyesterett i storkammer HR-2020-661-S, HR-2020-662-S, HR-2020-663-S

Case of Strand Lobben and others v. Norway, dom fra EMD i storkammer EMDN-2013-37283-2